

Till
Finansdepartementet

Ert diarienummer
Fi2020/03706

Yttrande över Finansdepartementets remiss: Rutavdrag för äldre (SOU 2020:52)

Sammanfattande inställning

Kungsbacka kommun instämmer i huvudsak med utredningens förslag.

Kungsbacka kommun instämmer dock inte i utredningens bedömning i avsnitt 9.2 om att rutavdraget bör inriktas främst mot tjänster som går utöver de behov som socialtjänsten ska tillgodose. Kommunen ser istället att det finns vinster med att de ekonomiska incitamenten ökar för att köpa sådana tjänster som annars utförs av den kommunala omsorgen, särskilt med tanke på den demografiska utvecklingen de kommande åren.

Kungsbacka kommun anser därför att Regeringen även fortsatt bör se över rutavdraget med ambitionen att det utformas för att öka incitamenten för enskilda att köpa tjänster på den privata marknaden, då det kan bidra till att avlasta den sociala omsorgen som står inför stora utmaningar de kommande åren. En sådan översyn bör även omfatta avgiftssystemet i socialtjänstlagen, men inte rätten till bistånd.

Kommunens inställning i detalj

Kungsbacka kommun ställer sig positiv till att de tjänster som utredningen föreslår i avsnitt 10.5 ska ingå i rutavdraget. Det tycks innebära en förenkling för de företag som redan erbjuder service- och omsorgstjänster med rutavdrag att också kunna erbjuda närliggande tjänster med samma avdrag. Detta kan, som utredningen resonerar om i avsnitt 16.6, innebära att fler väljer att köpa tjänster på den privata marknaden snarare än att söka hjälp av socialtjänsten. Det är positivt då det avlastar den kommunala omsorgen som ju står inför stora utmaningar de kommande åren. Kungsbacka kommun delar dock utredningens bedömning att påverkan förmodligen kommer bli marginell med det nuvarande förslaget.

Kungsbacka kommun ser också att det är bra att det i avsnitt 13.2.1 föreslås att fler ska ingå i den krets av anhöriga som kan hjälpa en någon att beställa tjänster med rutavdrag. Det förenklar för enskilda att kunna få stöd och hjälp av fler olika närstående, och även för de som av olika anledningar inte kan ta hjälp av sina barn.

Kungsbacka kommun instämmer i utredningens bedömning i avsnitt 15.2 att det inte finns skäl att begränsa den utvidgningen av tjänster med rutavdrag som föreslås enbart till äldre personer, utan att en sådan utvidgning istället kan ske generellt. Det bör vara behov av tjänsterna som ska styra tillgången till dem, och även personer under 65 år kan ha sådana behov. Ett generellt införande bör också innebära en enklare tillämpning.

Kungsbacka kommun tycker vidare att det är olyckligt att utredningen i sina principiella överväganden i avsnitt 9.2, kring utformningen av ett rutavdrag riktat mot äldre, gör bedömningen att det bör inriktas mot tjänster som går utöver de behov som socialtjänsten ska tillgodose. Den kommunala äldreomsorgen står inför stora utmaningar de kommande åren, med en demografisk utveckling som innebär att långt fler äldre kommer att behöva vård och omsorg samtidigt som skatteintäkterna från arbete inte ökar i motsvarande takt och det dessutom kommer att bli svårare att rekrytera personal. För att hantera detta måste det till nya lösningar, och ett möjligt sätt att avlasta den kommunala omsorgen vore att öka incitamenten för de som har råd att köpa tjänster på marknaden istället för att vända sig till socialtjänsten. Det kan handla om till exempel hjälp med städning, tvätt, matleveranser eller livsmedelsinköp. Vissa av dessa tjänster går det redan idag att få rutavdrag för, men avgiftssystemet för hemtjänstinsatser reglerat i socialtjänstlagen innebär att det ofta är ekonomiskt fördelaktigt att vända sig till kommunen istället för marknaden.

Kungsbacka kommun anser att det vore positivt om en större andel än idag av dessa tjänster kunde tillhandahållas av marknaden. För att det ska hända så behöver både rutavdraget och avgiftsbestämmelserna i socialtjänstlagen ses över med målet att öka de ekonomiska incitamenten för enskilda att välja marknadslösningarna. En sådan översyn får dock självklart inte innebära att enskildas rätt till hemtjänst försämras, eller möjligheten att få avgiften nedsatt eller eftergiven helt för de med svagare ekonomi. Vad som då ändå kan övervägas är om till exempel vissa delinsatser inom ramen för hemtjänst, så som städning eller tvätt, ska lyftas ut helt eller delvis från maxtaxan enligt 8 kap 5 § punkt 1 i socialtjänstlagen.

Kungsbacka kommun